

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПОРТФЕЛЯМИ ТА ПРОГРАМАМИ ПРОЕКТІВ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НА ОСНОВІ ОЦІНКИ ПРІОРИТЕТІВ

Рак Ю. П., Зачко О.Б., Синельніков О.Д.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Стратегічне проектно-орієнтоване управління регіональними системами в сфері цивільного захисту є одним з напрямів вирішення проблем соціально-економічного розвитку на державному рівні. Проблема розподілу коштів з державного бюджету на основі оцінки пріоритетів фінансування регіональних програм та портфелів проектів є актуальною задачею [1-2]. Це дасть змогу визначити та реалізувати заходи з покращення ситуації в регіонах та вдосконалити систему цивільного захисту.

Ми розглядаємо систему цивільного захисту як складну систему, що включає в себе пожежну, природну, техногенну та соціальну безпеку. Оцінка пріоритетів в проектному фінансуванні є сучасним інструментом вивчення й аналізу складних систем та ситуацій [3], зокрема оцінки стану безпеки життєдіяльності в системі цивільного захисту.

Стратегічне управління портфелями та програмами проектів в системі цивільного захисту передбачає розробку методів формування множини проектів для удосконалення безпеки життєдіяльності та відповідно підвищення ефективності функціонування системи [4]. За основу методики формування регіональних портфелів та програм проектів системи цивільного захисту нами обрано метод сумарних рангів. Суть даного методу полягає в упорядкуванні показників, які характеризують стан системи цивільного захисту в регіоні. До кожного об'єкта системи цивільного захисту (пожежна, природна, техногенна та соціальна безпека) обчислювалася сума рангів, одержана від усіх показників. Ранг 1 присвоюється регіону, який одержав найкращу якість системи цивільного захисту по статистичному показнику, найнижчий ранг – найгірша якість системи цивільного захисту. При проведенні дослідження ми

використали 4 групи статистичних показників, що характеризують систему цивільного захисту. За кожним показником визначено ранг регіону. Обрахувавши ранги за всіма групами обчислено сумарний ранг. Відповідно, регіон, у якому сума рангів найменша має найкращий рівень системи цивільного захисту, а відповідно регіон з найбільшою сумою - найгіршу ситуацію.

Відповідно до обчислених сумарних рангів всі регіони розбито на 3 класи відповідно до інтервалів визначених в табл.1, де :

- 1 клас – умовно добрий «А»;
- 2 клас - задовільний «В»;
- 3 клас - незадовільний «С».

Межі інтервалів визначалися виходячи з значення середньо арифметичного сумарних рангів між регіонами України відповідно до стандартної статистичної похибки $\pm 10\%$ нижньої та верхньої границі інтервалу.

Таблиця 1

Клас регіону		Інтервал	
		Нижня межа	Верхня межа
А	умовно добрий	0	454.5
В	задовільний	454.5	505
С	незадовільний	505	698

Результати проведеного дослідження наведені в табл. 2. Регіони України впорядкованого по зростанню сумарного рангу, який є комплексним показником, що характеризує систему цивільного захисту.

Таблиця 2

Результати оцінки стану регіонів України

№ п/п	Регіон	Сумарний ранг	Клас регіону
1	Волинська	246	А
2	Хмельницька	317	А
3	Чернігівська	305	А
4	Закарпатська	374	А
5	Сумська	337	А
6	Житомирська	393	А
7	Рівненська	373	А

8	Вінницька	413	A
9	Кіровоградська	393	A
10	Полтавська	426	A
11	Херсонська	449	A
12	Черкаська	426	A
13	Львівська	501	B
14	Івано-Франківська	504	B
15	Київська	499	B
16	Харківська	501	B
17	Тернопільська	503	B
18	Луганська	548	C
19	Чернівецька	529	C
20	Запорізька	543	C
21	Миколаївська	556	C
22	Одеська	567	C
23	АР Крим	578	C
24	Дніпропетровська	656	C
25	Донецька	663	C

Розглянута методика формування портфелів та програм уможливило здійснення стратегічного управління системою цивільного захисту на основі оцінки пріоритетів в фінансуванні державних цільових проектів та програм з використанням методу сумарних рангів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кошкин К.В. Управление портфелями проектов конкурентоспособного судостроительного предприятия / К.В. Кошкин, А.М. Возный, А.Н. Шамрай // Управління проектами та розвиток виробництва. –2008. – № 2(26). – С. 138-142.
2. Креативные технологии управления проектами и программами: монография // Бушуев С. Д., Бушуева Н. С., Бабаев И. А., Яковенко В. Б., Гриша Е. В., Дзюба С. В., Войтенко А. С. – К.: Вид-во «Саммит-Книга», 2010. – 768 с.
3. Азаров М. Я. Інноваційні механізми управління програмами розвитку // Азаров М. Я., Ярошенко Ф. О., Бушуєв С. Д. – К.: Вид-во "Самміт-Книга", 2011. – 528 с.
4. Зачко О.Б. Обґрунтування регіональних портфелів проектів удосконалення безпеки життєдіяльності: 05.13.22– управління проектами та програмами // Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня к.т.н./ О.Б.Зачко. – Львів, 2010. – 20с.